

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **100528** (13) **C2**
(51) МПК
C01G 23/04 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

<p>(21) Номер заявки: а 2010 03333</p> <p>(22) Дата подання заявки: 19.08.2008</p> <p>(24) Дата, з якої є чинними права на винахід: 10.01.2013</p> <p>(31) Номер попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції: 0716441.1</p> <p>(32) Дата подання попередньої заявки відповідно до Паризької конвенції: 23.08.2007</p> <p>(33) Код держави-учасниці Паризької конвенції, до якої подано попередню заявку: GB</p> <p>(41) Публікація відомостей про заявку: 26.04.2010, Бюл.№ 8</p> <p>(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.01.2013, Бюл.№ 1</p> <p>(86) Номер та дата подання міжнародної заявки, поданої відповідно до Договору РСТ: РСТ/GB2008/002806, 19.08.2008</p>	<p>(72) Винахідник(и): Елліс Кіт (GB), Гріффітс Воган (GB), Пью Девід (GB), Морган Адам (GB)</p> <p>(73) Власник(и): АТРАВЕРДА ЛІМІТЕД, Units A & B, Roseheyworth Business Park, Abertillery NP13 1SX, United Kingdom (GB)</p> <p>(74) Представник: Мошинська Ніна Миколаївна, реєстр. №115</p> <p>(56) Перелік документів, взятих до уваги експертизою: US5281496 A, 25.01.1994 A. SKOPP, L-M. BERGER ET AL.: "Thermally sprayed titanium suboxide coatings forpiston ring/cylinder liners under mixed lubrication and dry-running conditions." vol.'262, 2007, pages 1061-1070 AFIR A ET AL: "X-ray diffraction study of Ti-O-C system at high temperature and in a continuous vacuum" JOURNAL OF ALLOYS AND COMPOUNDS, ELSEVIER SEQUOIA, LAUSANNE, CH, vol. 288, no. 1-2, 29 June 1999 (1999-06-29), pages 124-140, EP1614763 A, 11. 01. 2006 STORZ O ET AL: "Tribological properties of thermal-sprayed Magneli-type coatings with different stoichiometries (TinO2n-1)" INSPEC,, 1 January 1900 (1900-01-01), D.C.LYNCH AND D.E.BULLARD: "Phase equilibria in the titanium-oxygen system" METALLURGICAL AND MATERIALS TRANSACTIONS B, vol. 28b, 1997, pages 447-453 US2004072074 A1, 15.04.2004</p>
---	---

(54) ПОРОШКИ

(57) Реферат:

Порошок субоксиду титану, який містить Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , у якому Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} забезпечують більше 92% порошку і де Ti_4O_7 є присутнім у кількості вище 30 % від усього порошку.

UA 100528 C2

Даний винахід стосується порошку, використовуваному при виготовленні пластин, або трубок інших фасонних виробів для використання в електрохімічних пристроях, таких як батареї.

Відомо, що матеріали із субоксиду (нижчого оксиду) титану можуть бути використані для формування пластин, застосовуваних в електрохімічних пристроях, див., наприклад US 4442917.

Як повинно бути зрозуміло, деякі члени сімейства субоксидів титану (тобто Ti_n, O_{2n-1}) є більш електропровідними і більш стійкими до корозії в кислотних середовищах. Дійсно, було знайдено, що при значеннях n нижче 4 (тобто $1 \leq n \leq 3$) має місце явне зниження електропровідності і корозійної стійкості. Отже, ясно, що величини n нижче 4 повинні бути мінімізовані в пластинах для електрохімічних елементів.

Хоча US 4.442.917 указує, що величини n нижче 4 повинні бути мінімізовані, у ньому не згадані способи, якими це може бути досягнуто, і не відзначений оптимальний розподіл видів субоксидів, що спостерігалось б для одержання порошку, придатного, серед іншого, для електрохімічних пристроїв.

Задача даного винаходу - запропонувати порошковий матеріал, що придатний для включення або для використання як головного провідного компонента пластини для електрохімічного пристрою, такого як батарея, елемент або подібне.

У першому аспекті даного винаходу запропонований порошок субоксиду титану, який включає Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} у якому Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 92 % порошку і де Ti_4O_7 є присутнім у кількості вище 30 % від усього порошку.

Одержавши порошок, у якому більше 92 % складається з описаних трьох речовин, можна одержати пластину з низьким опором, наприклад пластину, що має опір нижче 7 мОм.

На протипагу цьому, раніше описані порошки, які містять Ti_3O_5 і, у деяких випадках Ti_9O_{13} і/або Ti_2 , мають опір вище 7 мОм, коли вони представлені у вигляді пластин еквівалентного розміру.

Крім того автори даного винаходу несподівано знайшли, що використання порошку, у якому Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 92 % порошку, дозволяє електродам, пластинам і трубкам, які складаються з вказаного порошку, бути більш стійкими до корозії в кислотних умовах, ніж раніше відомі електродам, пластинам і трубкам.

Далі, пластини, трубки й електроди, виготовлені з порошків за винаходом, мають більш низьку масу, ніж виготовлені з використанням раніше відомих порошків. Це особливо вигідно для їх використання в електрохімічних елементах, зокрема, у батареях (наприклад у двополюсних батареях). Це особливо бажано для одержання батарей, які мають поліпшені хімічні і фізичні властивості, що легші по вазі, ніж відомі батареї.

Порошок може включати приблизно 30-60 % Ti_4O_7 і/або від 35 до 60 % Ti_5O_9 .

Переважаючий описаний вище порошок включає:

$30 \% \leq Ti_4O_7 \leq 60 \%$;

$35 \% \leq Ti_5O_9 \leq 60 \%$; і

$2 \% \leq Ti_6O_{11} \leq 20 \%$.

Переважаючий Ti_4O_7 є присутнім у порошку в кількості від 30 % до 60 % мас. у розрахунку на загальну масу порошку. Мати кількість Ti_4O_7 вище 60 % у порошку не вигідно, тому що це може шкідливо вплинути на корозійну стійкість. Навпроти, якщо Ti_4O_7 є присутнім у кількості нижче 30 % мас. у розрахунку на загальну масу порошку, це може шкідливо вплинути на провідність одержуваного в результаті електрода або формованого виробу.

Переважаючий Ti_5O_9 є присутнім у порошку в кількості від 35 % до 60 % мас. у розрахунку на загальну масу порошку. Мати кількість Ti_5O_9 вище 60 % у порошку не вигідно внаслідок більш високого опору одержаних виробів. Навпроти, якщо Ti_5O_9 є присутнім у кількості нижче 35 % мас. у розрахунку на загальну масу порошку, це може шкідливо вплинути на корозійну стійкість унаслідок більш високих кількостей фаз Ti_4O_7 і Ti_3O_5 .

Для того, щоб підтримувати баланс між більш низьким електричним опором і більш високою корозійною стійкістю, автори даного винаходу знайшли, що особливо сприятливо, щоб Ti_6O_{11} був присутній у кількостях або нижче рівних 20 % мас, але щонайменше 2 % мас. у розрахунку на загальну масу порошку.

Переважаючий Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 95 % порошку і, найбільш переважно, більше 96 %, 97 %, 98 %, 99 %, наприклад 100 %.

Переважаючий порошок включає менше 5 % інших субоксидів титану, ніж Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , у розрахунку на загальну масу порошку. Більш переважно порошок включає менше 2 %, менше 1 % або менше 0,5 % інших субоксидів титану, ніж Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , у розрахунку на загальну масу порошку.

Переважно сумарна кількість Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} разом з непереборними домішками становить 100 %.

Переважно сума Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становить 100 % порошку субоксиду титану.

5 Переважно порошок містить менше 5 % Ti_3O_5 , більш переважно менше 2 % і, найбільш переважно, 0 %.

Переважно порошок містить менше 5 % Ti_9O_{13} , більш переважно менше 2 % і, найбільш переважно, 0 %.

Переважно порошок містить менше 5 % Ti_2 , більш переважно менше 2 % і, найбільш переважно, 0 % у розрахунку на загальну масу порошку.

10 Сприятливо зберігати кількості Ti_2 , Ti_3O_5 , Ti_9O_{13} і інших субоксидів титану, відмінних від Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , на низьких рівнях (тобто нижче 5 %, більш переважно нижче 2 % і найбільш переважно на рівні 0 % у розрахунку на загальну масу порошку). Це обумовлено тим, що присутність значних кількостей Ti_2 , Ti_3O_5 , Ti_9O_{13} і інших субоксидів титану, відмінних від Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , приводить у результаті до шкідливого впливу на провідність і/або стійкість до

15 кислотної корозії пластин, трубок і електродів, що включають порошок.

В одному здійсненні даного винаходу порошок субоксидів титану для використання в електрохімічних пристроях включає від 5 до 20 % Ti_6O_{11} і менше 10 % Ti_3O_5 .

Ti_4O_7 може бути присутнім у кількості від 30 до 60 %, від 35 до 50 %, або від 40 % до 50 % у розрахунку на загальну масу порошку.

20 Ti_5O_9 може бути присутнім у кількості від 35 до 60 %, від 35 до 50 %, від 50 % до 60 % або від 45 % до 55 % у розрахунку на загальну масу порошку.

Ti_6O_{13} може бути присутнім у кількості від 2 або від 5 % до 20 %, або від 5 % до 15 % у розрахунку на загальну масу порошку.

Переважно порошок за даним винаходом складається з:

25 $30 \% \leq Ti_4O_7 \leq 60 \%$;

$35 \% \leq Ti_5O_9 \leq 60 \%$;

$2 \% \leq Ti_6O_{11} \leq 20 \%$,

і всіх непереборних домішок.

В одному здійсненні даного винаходу порошок включає:

30 $26 \% \leq Ti_4O_7 \leq 60 \%$;

$35 \% \leq Ti_5O_9 \leq 60 \%$; і

$2 \% \leq Ti_6O_{11} \leq 20 \%$,

де Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 92 % порошку.

В альтернативному здійсненні даного винаходу порошок включає:

35 $35 \% \leq Ti_4O_7 \leq 50 \%$;

$50 \% \leq Ti_5O_9 \leq 60 \%$; і

$5 \% \leq Ti_6O_{11} \leq 20 \%$,

де Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 92 % порошку.

В альтернативному здійсненні даного винаходу порошок включає:

40 $40 \% \leq Ti_4O_7 \leq 50 \%$;

$45 \% \leq Ti_5O_9 \leq 55 \%$; і

$5 \% \leq Ti_6O_{11} \leq 15 \%$,

де Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} і становлять більше 92 % порошку.

45 Порошок за даним винаходом може бути одержаний звичайними способами, що повинні бути добре відомі фахівцям у даній галузі техніки, наприклад такими способами, що описаний у міжнародній патентній заявці PCT/GB2005/002172 або в US 4422917. Міжнародна патентна заявка PCT/GB2005/002172 і US 4422917 включені даним посиланням.

Сполуки порошоків можуть бути визначені звичайними методами дифракції рентгенівських променів.

50 В другому аспекті даного винаходу запропонований електрод, який включає описаний тут порошок.

Переважно електрод включає описаний тут порошок і полімер і/або смолу. Полімер може бути термопластичним або термореактивним полімером. Смола переважно є термореактивною смолою. Більш переважно термореактивною смолою є епоксидною смолою.

55 У третьому аспекті даного винаходу запропонована пластина або трубка для використання в електрохімічному пристрої, що включає описаний тут порошок.

Переважно пластина або трубка включає описаний тут порошок і полімер і/або смолу. Полімер може бути термопластичним або термореактивним полімером. Смола переважно є термореактивною смолою. Більш переважно термореактивною смолою є епоксидна смола.

У переважному здійсненні пластина або трубка включає описаний тут порошок у кількості менше 70 % мас. у розрахунку на загальну масу пластини або трубки. Більш переважно пластина або трубка включає описаний тут порошок у кількості в інтервалі від 55 до 70 % мас. або від 60 до 65 % мас. Автори даного винаходу знайшли, що чим вищий вміст порошку за даним винаходом, тим, як правило, вища провідність виробу. Однак, використовуючи високі концентрації порошку в пластині або трубці, наприклад більше, ніж 70 % мас. у розрахунку на загальну масу пластини або трубки, можна одержати результат шкідливого впливу на механічну міцність пластини або трубки.

Переважно пластина або трубка для використання в електрохімічному пристрої має товщину менше 5 мм, переважно меншу або, яка дорівнює 2 мм, і, найбільш переважно, меншу або, яка дорівнює 1 мм, і опір менше 35 МОм, переважно менше 7,0 МОм, переважно менше 6,8 МОм, для пластини, що включає пресований порошок, описаний вище.

Переважно пластина або трубка, описана тут, має товщину стінки менше 2 мм, переважно 1 мм або менше і переважно має вагу менше 55 г.

Переважно пластина містить менше ніж 70 % мас. описаного вище порошку, інше може бути представлено з'єднувальними, такими як термореактивні або термопластичні смоли, наповнювачами, іншими провідними речовинами, і т.д., хоча переважно пластина повинна включати порошок за винаходом і термореактивні смоли.

Пластина переважно важить менше 60 м, переважно менше 55 м при площі 131 см².

Пластина може мати будь-яку площу. Деякі придатні пластини можуть мати площу 515 см².

Смола може бути обрана із широкої множини матеріалів. Переважними є термореактивні смоли. Однією придатною смолою для виробництва корозійностійкої пластини є неотверджена епоксидна смола, така як Araldite® PY307-1 у з'єднанні з отверджувачами HY3203®, де обидва матеріали доступні від Vantico Ltd. (минул. Huntsman). Було знайдено, що вона є особливо стійкою до анодної корозії і придатною для виготовлення пластини, яка не має пор, хоча інші системи смол можуть давати задовільні вироби. Термореактивні смоли є особливо придатними для виготовлення пластин з гарною провідністю, оскільки вони переробляються в гарячому пресі, що також спресовує частинки для тісного електронного контакту, і вони також дають деяку усадку при отвердженні, додатково стискаючи частинки разом. Інші придатні термореактивні смоли включають епоксифеноли, новолачні смоли, епоксидні смоли на основі бісфенолу А, епоксидні смоли з бісфенолу F, поліефіри (насичені, ненасичені, ізофталеві, ортофталеві, модифіковані неопентилгліколем), модифікований вініловий ефір, уретан-вініловий ефір і т.п. Обраною смолою переважно повинна бути смола, що є стійкою до кислоти електроліту, особливо, коли пластина призначена для двополюсних батарей.

В одному здійсненні даного винаходу запропонована батарея, переважно двополюсна батарея, що включає електрод, який складається з описаного тут порошку.

Для того, щоб винахід був зрозумілий більш повно, зроблене посилання на наступні необмежувальні приклади.

Порівняльний приклад

Порошки субоксиду титану виготовляли відповідно до вказівок US 4442917, згідно з чим порошок Ti₂ був відновлений в атмосфері водню при 1180 °C протягом 8 годин.

Порошок аналізували, і було знайдено, що він має наступний склад:

Таблиця 1

Процентний склад раніше відомих порошків

Порошок	n						TiO ₂
	3	4	5	6	7	8	
1	4	35	31	22	6	1	1
2	2	40	30	21	7	2	0
3	4	33	28	25	8	1	1
4	3	38	27	25	5	1	1
5	2	3	2	2	6	1	1
		7	7	6			

Порошки формували в пластини змішуванням з органічним зв'язуючим, доданням форми пластини й ствердженням зв'язуючого.

Пластини мали наступні характеристики, значення яких є середніми для п'яти пластин.

Таблица 2

Характеристики пластин, виготовлених з використанням раніше відомих порошків

Вміст порошку (%)	60,2
Маса (г)	51,1
Товщина (мм)	1,0
Опір (МОм)	7,4

- Опір вимірювали, використовуючи метод дроту DC4, використовуючи 3,5 мм корончатий зовнішній штир/голчасті внутрішні штирі Кельвіна (Coda Systems PK3Qb-3.5). До штирів додавали зусилля, використовуючи механічний затискач, щоб гарантувати стійкий тиск штиря.
- 5 Від пластини одержували струм силою 1 мА, вимірювали результуючу напругу, використовуючи NI FlexDMM PXI-4072. Опір вимірювали п'ять разів, і брали середнє значення.

Приклад 1

Готували наступні порошки.

Таблица 3

Процентний склад порошків

Порошок	n		
	4	5	6
1	36	52	12
2	39	49	12
3	47	45	8

10

Порошки перетворювали в пластини, змішуючи з органічним зв'язуючим, додаючи форму пластини й отверджуючи зв'язуюче.

Сформовані в такий спосіб пластини мали наступні характеристики, значення яких є середніми для трьох пластин.

15

Таблица 4

Характеристики пластин

Вміст порошку (%)	62
Маса (г)	48
Товщина (мм)	1,0
Опір (МОм)	6,7

- Опір вимірювали, використовуючи метод дроту DC4, використовуючи 3,5 мм корончатий зовнішній штир/голчасті внутрішні штирі Кельвіна (Coda Systems PK3Qb-3.5). До штирів додавали зусилля, використовуючи механічний затискач, щоб гарантувати стійкий тиск штиря.
- 20 Від пластини одержували струм силою 1 мА вимірювали результуючу напругу, використовуючи NI FlexDMM PXI-4072. Опір вимірювали п'ять разів, і брали середнє значення.

- Як повинно бути зрозуміло, пластини, виготовлені з порошків за винаходом, мають значно більш низький опір, ніж пластини, виготовлені з раніше відомих порошків, і вони мають більш низьку вагу. Обидва цих фактора дозволяють вважати двополюсні батареї, виготовлені з використанням порошку за винаходом, кращими тим, що виготовлені з порошку, утвореному відповідно до попереднього рівня техніки, через їх більш високу провідність і меншу загальну вагу.
- 25

- Хоча автори не бажають бути зв'язаними будь-якою конкретною теорією, теоретично припустимо, що зниження опору обумовлене більш вузьким розподілом видів субоксидів титану і повним виключенням Ti_3O_5 .
- 30

Приклад 2

Таблиця 5

Процентний склад порошоків і дані по корозії

Порошок Зразок №	Склада	Вміст розчинного Ti (мг/л)
1	55 % Ti_4O_7 36 % Ti_5O_9 9 % Ti_6O_{11}	89
2	14 % Ti_3O_5 86 % Ti_4O_7	1290
3	100 % TiO_2	6750

Описані вище порошки виготовляли відповідно до вказівок US 4.442.917, згідно з чим порошок Ti_2 був відновлений в атмосфері водню при 1180 °C протягом 8 годин. Зразок у 25 м кожного порошку занурювали в 40 % мас. сірчану кислоту на 72 години при 71 °C. Аналізом методом ICP-OES (індукованої плазменно-оптичної емісійної спектроскопії) вимірювали кількість вмісту в зразку розчинного Ti.

Хоча тут вказано, що порошок за винаходом може бути використаний як компонент пластини для електрохімічного пристрою, він може бути також сформований у вигляді трубки для використання як електроду, і покладається також, що порошок має використання як порошок для плазменного і/або полум'яного напилювання, як порошок для провідної добавки, наприклад у пластики або чорнила, як каталізаторна підкладка в паливних елементах, і в інших застосуваннях, де вимагаються низький опір і/або хімічна стабільність.

У даному описі, якщо не вказане інше, усі величини відсотків є масовими.

ФОРМУЛА ВИНАХОДУ

1. Порошок субоксиду титану, який містить Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , у якому Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} складають більше 92 % мас. порошку і де Ti_4O_7 є присутнім у кількості вище 30 мас. % від усього порошку, у якому:

30 мас. % $\leq Ti_4O_7 \leq 60$ мас. %;

35 мас. % $\leq Ti_5O_9 \leq 60$ мас. %; і

2 мас. % $\leq Ti_6O_{11} \leq 20$ мас. %.

2. Порошок за п. 1, у якому Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} становлять більше 95 мас. % порошку.

3. Порошок за будь-яким одним з попередніх пунктів, де порошок містить менше 5 мас. % інших субоксидів титану, ніж Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} , у розрахунку на загальну масу порошку.

4. Порошок за будь-яким одним з попередніх пунктів, де сумарна кількість Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} разом з неусувними домішками становить 100 мас. %.

5. Порошок за будь-яким одним з попередніх пунктів, де Ti_4O_7 , Ti_5O_9 і Ti_6O_{11} складають 100 мас. % порошку.

6. Порошок за будь-яким одним з попередніх пунктів, вільний від Ti_3O_5 .

7. Порошок за будь-яким одним з попередніх пунктів, що складається з:

30 мас. % $\leq Ti_4O_7 \leq 60$ мас. %;

35 мас. % $\leq Ti_5O_9 \leq 60$ мас. %; і

2 мас. % $\leq Ti_6O_{11} \leq 20$ мас. %.

8. Електрод, який містить порошок, як він визначений у будь-якому одному з пп. 1-7.

9. Електрод за п. 8, який додатково містить полімер і/або смолу.

10. Пластина або трубка для використання в електрохімічному пристрої, яка містить порошок, як він визначений у будь-якому одному з пп. 1-7.

11. Пластина або трубка за п. 10, яка додатково містить полімер і/або смолу.

12. Пластина або трубка за п. 10 або 11, де вказаний порошок присутній у кількості менше 70 мас. %.

13. Пластина або трубка для використання в електрохімічному пристрої за будь-яким одним з пп. 10-12, що має товщину стінки менше 5 мм і опір менше 35 МОм.

14. Пластина або трубка за будь-яким пп. 10-13, яка має товщину стінки менше 2 мм, переважно менше 1 мм, і масу менше 55 г.

Комп'ютерна верстка С. Чулій

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601